

לחיות את החיים במלואם – ההוספיס היהודי "עמנואל"

סיפורו של אחד המוסדות
היהודים המרגשיים
באמסטרדם, אשר בו
חולים סופניים מבלים את
ימיהם האחרונים. דירים
ומתנדבים בהוספיס
עמנואל מספרים על
עצמם ועל המקום
המופלא הזה.

הhospis עמנואל הוא מבנה מרשים על כביש ראשי בדרכם אמסטרדם,
בני ליבנים בנוין אDEM חום. חלונותיו גדולים כמו שאר המבנים והבתים
ברחוב, אך אם מפנים מעט את המבט מעלה, מבחים נמוכים במבחר גדול
של חנויות על אדן החלון ובחזית מתנcosaת בגודל האות ע.

מיכל דורון, מתנדבת בהוספיס, מביאה את נקודת מבטה על המקום
המיוחד הזה, שבו חולים סופניים זוכים לתמייקה. מיכל מדר פורת
ערכה את הראיונות עם המתנדבים. ייחדי הן נפגשו לשיחה נעימה
עם הנהלת ההוספיס שבה מארTEL על העצאות והמקום.

מת: מיכל דורון ומיכל מדר פורת

כל עוד אתה חיה – תחחי!

ליזבט, שם בדוי, היא אישה בת 58, פינה נעימות, היא רזה מאוד ומענתת המן. יש לה סרכן הלבלב, בו אובחנה ב-3 באוגוסט 2021. היא הגעה צפִי חיים של חדש עד שלושה. היא הגעה להוספיס קצת אחרי האבחון, בעצת רופאת המשפחה שלה, שחשבה שלא תוכל לדאוג לעצמה בבית. **מיכל דורון** מספרת: "הפעם הראשונה שמשמש דברינו הייתה כשהבאתי לה מיצ' תפוזים לגינה והוא שאל אותי מה שלומי, אנחנו תי אומרטה שאנו לא יודעת, אני בסדר, קצת עייפה, גם דם מתגעגעת למשפחחה שלי מישראל, ואלתאי איך היא. אינ'.... המוטו של ההוספיס. הוא הסתכלה לי בעיניהם ואמרה - 'כל עוד אתה חיה – תחחי'!".

ליזבט מעולם לא הת喧נה, אין לה ילדים וקשריה החברתיים מועטים. "המשפחחה?", אוי שואלה, "אהה, הרבה שנים לא היו מושבקשר ורך עכשו, אחרי שהודעת להם שאני חולה, הם באו". בשבועיים הראשונים היא הייתה עסוקה בבדיקה ובארגון: היא החליטה להשאיר את מעת הכסף שיש לה לאחיהים שלה. היא ארגנה את הלוויה שלה, עברה על כל התמונות המשפחתיות וכתבה ל"לדורות הבאים" על כל אחד. כשהגיעה לצרפת קשרים עם הצאות. "אני מנסה להיות כאן ועכשו" היא אומרת, "לפעמים עולים אצל טרנרים מהעבר, וכשאני מברת עליהם, הם נמוגים חזקה. אני מנסה לא להרור ולא לטחון. פעמיים הרבה גרמו לי חוסר ביטחון, אבל גם ידעת: 'הילדים יכולים להיגמר ככה סתם'. העובה הזה שהוא את חי בפרשפקטיביה. היא עצורה".

למרות שככלום חיים עם הידעשה הפשטה שהחכים שלנו יגמרו מתיישחו, הידעשה הזה היא הכל חוץ מפשטה. המות הוא עדין טאבו. לבארה, הוא חלק בלתי נפרד מהחכים – אנחנו רואים הרבה מותות בסרטים ובתוכניות טלוויזיה, וקוראים עליי בספרים. אך כשהזה מגיע אליו ומלכיתו זה נושא שאנו מנסים להימנע ממנו. אנחנו לא אהובים לחשב עליו, לא להתעסק בו ולא להתקנן. יותר מכך, יחד עם הרימונוטה הזה מגעה גם הרימונוטה מעסוק בתקופה האחורה של החיים. כמשמעותי לחבר שהתחלטי להtanteb בהוספיס הוא כתוב לך: "אני חשב שהוספיס זה אחד המקומות הקשים ביותר להיות בהם, הנחמה היהידה היא סיוע בהפגנת כאב". "זה ממש לא מקום רק של עצב. ממש ממש לא", עניתו לו, "יש שם הרבה חסד, אהבה וחימם. בהחלט!"

ליזבט הגעה להוספיס לאחר תחיליר של פינוי. היא מספרת שהיא לא רק פינתה את הבית אלא גם שנתקטה הרבה מהחינה נפשית: "בדקתי את החיים שלי ושםתי הרבה דברים בפרשפקטיביה. אז כשדלת הבית שלי נסגרה, הבנתי שאני לא חוזרת לאן. ההוספיס הוא הבית שלי עכשו".

נוחות, לא טיפול

הניסיון לתת את התקווה של "בית רוחק מהבית" מניע את הפעולות בהוספיס ולרוב מוכתר בהצלחה. אוירה נעמה, חמימה ואוהבת מוגשת מיד כשכניםים בבית. בכל מקום יש זרי פרחים רעננים, אמונה מתחלפת על הקירות, ריחות של מטבח ושל כביסה. הוספיס עמנואל מציע טיפול פלאטייני (גישה טיפולית שמרתה לשפר את איכות חייהם של החולים המתמודדים עם מחלות מסוימות חיים על ידי מינעה והקלת של תס敏ים גופניים, נפשיים ורוחניים) לאנשים עם ציפוי של פחות משלשה חודשים.

על אף שהוא מוגדר כמקום בעל אופי יהודי מקבליםפה כל אחת ואחד בלבד הדלית או מוצא.

הhospis מציע סביבה חמה ותומכת, בה הדירים יכולים לבלוט את התקופה האחורה של חייהם עם המשפחה והחברים. הסופיסarius, המנהלת והיזמת של המקום היא ששה מרטרל (Sasha Martel). זו אישה שותבת לב, מרשימה ורהורת, כולה חזרות מטריה, שמלבד הולנדית אנגלית, דוברת גם עברית שוטפת. ששה למדת את הלקות סוף החיים והאבל במסורת היהודית, וגם כתבה ספר בשם "עה כמותה" (Sterk als de Dood), בהשראת השורה משיר השירים, "עה כמותה אבבה". היא לא מגיעה מתוך מתרומות הבריאות, אלא מונחים בהיחסות היהודיות כיצד לטפל ולהתמודד עם חולמים סופניים. תואם לתפיסה היהודית כיצד לטפל ולהתמודד עם הולם השנויות. הרעיון ההוספיס נועד בהתחלה לניצול מלחתת העולם השני. הרעיון היה לספק לאנשים הללו טיפול בשלב הפגיעה בחייהם. "cumut etiam להם קרוב משפחה" אומרת ששה, "ויש פה הרבה טראומה. רציתו להציג להם סביבה מזוהה ובוטחה לסיום חייהם".

הhospis חוגג לא מזמן 14 שנים לקיומו. הוא בניי משמונה חדרים, ובמקום עובדים כ-60 מתנדבים בתחוםים שונים, חמישה רפואיים, שלוש מתאמות ווצאות אחויות. ששה מספורה שבسبבויות שנת 2000 היא הרצתה בהוספיס אחר וגילתה את התאמת. זה היה הטרינר להקים יחד עם רופא המשפחה רובן ואן קוורדן (van Ruben Coevorden) את ההוספיס היהודי. הוא הביא את הידע הרפואי, וששי' ערב מדרלים וחלבן, וכל האוכל המוגש הוא כשר למדרין. בשישי ערב מדרלים ונרות ומקדים על היין ועל לחם. שומרם את השבת ומשתדלים לא להשתמש בחשמל. החגים היהודיים נחגגים כאן באופן מלא: בחינה גולדליקס כל יום רוחות ובפסח חוגנים את ליל הסדר. אבל מתקבלים פה בני כל הדתות. אחד המקרים המיוחדים לאחרונה הייתה דירית, אשה פלסטינית שנולדה ונדרלה בגדה המערבית, מוסלמית דתיה. יוסה, החבורה הטובה שלה, מספרת: "זה כלל לא היה אישוי שההוספיס הוא יהודי והיא פלסטינית ומוסלמית. מלכתחילה היה בדור שמדובר פה על אהבה ועל כבוד שבני האדם חולקים ומחלקים זה זהה".

לחולים נוהגים לקרוא כאן "דיירים" ולא "מטופלים", משום שבשלב זהה של חייהם כבר לא מנסים "טיפול" במחלת שלהם. מילת המפתח בשלב זהה היא "נוחות". הצעות מנסה להפוך את השלב הזה לנוח ככל האפשר. הבעות איתן הם מתמודדים הן מודאות פציגיות: בעיות גופניות, ובוקר אכבים, עליהם מנסים להקל בכל האמצעים התרופתיים, כמו גם

בעיות נפשיות הנעות בין הפחד להרגיש לא טוב או לבל לישון. אנשים רבים דואים להיות עירניים ולהמשיך לאכול, אפילו אם הגוף שלהם מאותת להם אחרת. הם רוצים להיות בשליטה. אפשר לראות את התופעה הזאת אצל דיירים יהודים: הרבה מהם מנסים להחזיק מעמד עד הדקה האחורה. אלו אנשים שנאבקו עם פחרדים, שיטים ועתים אובדן.

ששה, היוזמת והמנהלת. טיפול תואם לתפיסה היהודית"

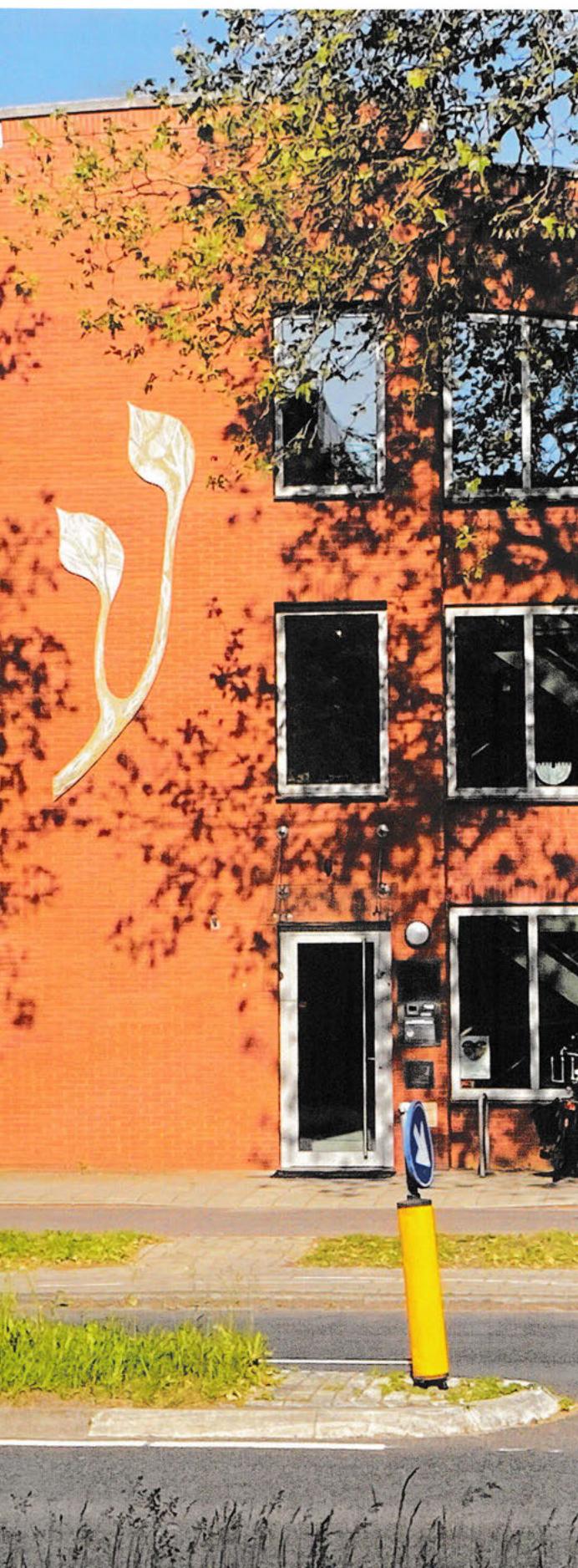
זה האהבה

הדירותם בהוספיס כמעט ואינם מדברים על העבודה שלהם. הרוב הגדל עסק בילדים, בנכדים, בזוגיות. הנושאים המעניינים שנותנים לנו אינטחניים. כל אחת ואחד שמנגנים להפה הם סיפור אונשי, אשר שופר או רעל מהם בעצם החיים, על מה החשוב. לפני מספר שבועות נפטר אכן מישוה יחסית צעיר, יאן, שם בודו, שהיה בן 53. הוא הגיע לכאן פחות משבוע אחריו האבחן של סרטן הדם הימי אגרסיבי שיש, ונפטר מייד. הוא התחיל להרגיש לא טוב בערך חדש לפני האבחן.

יאן עבר להוספיס יחד עם בת זוגו, מרגריט. היה לי ברור שגמ לפני המחללה הם היו הזוג הכי צמוד ואוהב שיש. בהוספיס היא לא עזבה אותו לשניה - סיידרו להם שם מיטה זוגית והיא טיפלה בו, אכלת שם, מקלחת, שינה, הכל... וכל היום הם "мотוק" ("אהוב"). אחד לשניה ולהפך, אפילו כשהוא ישן והוא ירדת לדבר בטלפון, לנשום, לשחות משחה, היא הייתה מבקשת לעלות לרגע כדי לראות שהוא עוד לא התעורר, אחרת היא רצתה להיות שם. כשהיא יצא פעם אחת לאכול עם חברים הוא קרא לי, ואמר שהבטיח לה שלא יילך לשירותים בלבד, אז אם אכפת לך להישאר "לא כי באמת ציריך, אלא כי הבטחתך". כמו תזכורות כמה מהר יכולם החיים להתהתקן וכמה כדי לנצח את הרגע הנוחוי אבל בעיקר כמה חזקה האהבה.

בשביל, הקלישה "כשהתנוּתָה בְּעַצְמָתֶךָ מִקְבֵּל יֹתֶר" התבררה כנוננה. אין ספק שיש פה השפעה חיוותית אדירה על החיים, בתפיסה העולם בכלל ובפרט על מה שהוא חשוב באמת. כשהתחלתי להתנדב לא סיפרתי לאף אחד, כי לא ידעת אם זה יתאים. לא רציתי לשמש עדות של אחרים, כל מי שמכיר את האופי הבסיסי שלי כמייהי מאוד אנלטית ומשאל אדמות מטפלת, היה בטוח מתנדב. רק לאחר מספר שבועות כתבתי לאלו חבו: "כבר מהמשמעות הראשונה הרגשתי שהגעתי למקום הנכון. יש איזשהו מצב פשוט שאני מכיר ממדיטציות, מצב של חמלת, שבו אפשר לחת לגורמי בלי להיות מעורבת ושבורה ונPsiית. זה בדיקת המצב הנפשי שדרוש שם ושבו אני נמצא. בוגד, אבל יש גם מקומות של חסד. בפעם האחרון, למשל, החזרתי אישה למיטה והוא בקשה שאשכח אותה. ברגע שהיא לה קר, שמתה עלייה את הידיים לחמס אותה, והרגשתי שאין לא יודעת אם מחר לטפל באנשים חולים מאוד. ואני שואלת את ליזבט אם היא נותנת לי יד חופשית לכתוב את הסיפור שלה, היאעונה, "כן, אבל אני ממש רוצה שתספר ליישראלים פה, שהדבר שהכי הימי רוצה בעולם זה לנטוע איתך לקיבוץ שלך". וזה היא ממשיכה לקבוץ שבdomion שלו: "הימי רוצה להתהלך שם בשמש, ושתהיה לי גינה עם פרחים, ועצים אבוקדו ועץ הדר, ועוד... ועוד...". איזה מספרת. ואחרי זה להוספיס: ליזבט נפטרה ב 15 בינואר 2022, וכי זכרה ברוך."

שאנו שואלת את ליזבט אם היא נותנת לי יד חופשית לכתוב את הסיפור שלה, היאעונה, "כן, אבל אני ממש רוצה שתספר ליישראלים פה, שהדבר שהכי הימי רוצה בעולם זה לנטוע איתך לקיבוץ שלך". וזה היא ממשיכה לקבוץ שבdomion שלו: "הימי רוצה להתהלך שם בשמש, ושתהיה לי גינה עם פרחים, ועצים אבוקדו ועץ הדר, ועוד... ועוד...". איזה מספרת. ואחרי זה להוספיס: ליזבט נפטרה ב 15 בינואר 2022, וכי זכרה ברוך.

מבנה מרשים והואות עגדולה בחזית

משמעותי כמו הצלה חיים

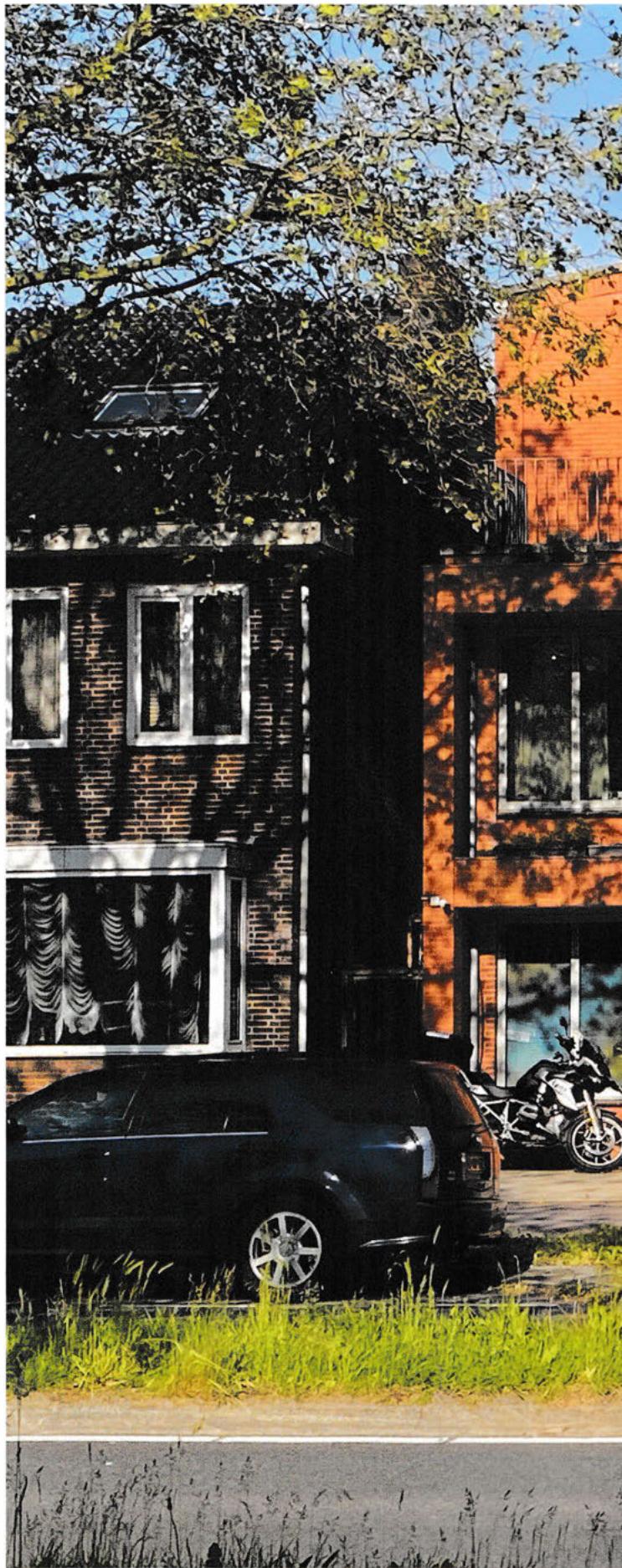
גֶּל סָלָע (25), יִשְׂרָאֵלִית, סְטֹודְנֶטִית לְרֹפַואה באניברסיטת אמסטרדם, מתנדבת בהוספיס מעל לשנה. בשיחה עימה אני שומעת את החיר הכספי, הצעיר, את החיבור האוטמי הלכבי. אני שואלת אותה איך התחלת להתנדב בהוספיס: "בארכהתנדבותי במד' א מגיל 15 זהה הרגיש טبعי עבורו להמשיך ולהתנדב גם בהולנד. התנדבותה הייתה, והוא עדין, חלק מאד משמעותי בחיי, במיוחד בתפקיד התנדבות בתחום הטיפול. אני זכרת שמאוד חיכיתי לרגע שבו אדרع מספק טוב הולנדית, כדי שאוכל להתנדב בהולנד".

חברה הираה לי את ברורתה אשר מתנדבת בהוספיס, ורק שמעתי על הוספיס עמנואל, אני זכרת את הרושם הראשוני שלו כשהגעתי לראיון, הייתה ממש בשוק חיובי, מהאוירה הנעימה, הסדר, הארגון, והיחס האנושי. הרגשתה שהמקום מקדש את החיים. עם כל המורכבות, יש גם את שמחת החיים והיא מorghשת.

במד' א, הנושא הוא הצלה חיים, ואילו כאן בהוספיס הנושא הוא לשחרר מהרוץ הזה. זה נושא שמדובר עליו בהוספיס, שוגם הדורים יונטו לשלב שימושיים, זו עבודה קשה גם להם וגם לנו כצוות. בתחילת זה מאתגר מנטלי, אנו רגילים לחשב או להציג חיים, ובעצם בהוספיס חשוב לדעת לשחרר. הצלה חיים היא לא מניע או המטרה, המטרה או המנייע הם לעזר דידיים לסייע את התקופה האחורה בחיהם בצורה נעימה. לעזור להם לשחרר כל פחד, כל חשש, וזה לפחות משמעותי מהצלת חיים. נחיה את החיים ונחיה אותם נכון בכךון שהכול מקבל פרופורציות. אחרי כל משמרות אני חוזרת הביתה עם תחושה שיש לי זמן להכל, מניחה בצד הדברים הקטנים שמטידים, יודעת שם לא ממש חשובים. זה נותן לי תחושה מדוקית יותר של מה אני רוצה בחיים של, שאני חייה בהם, ושל מה חשוב לי והיכן נכון להקליל ולשחרר. בנושא הפרידה מהדיםרים, יש בי יכולת עוד מעבודותי במד' א. אני יודעת שאני באה לתפקיד, לעזר ולתמוך ועודין שומרת על מידה מסוימת של ריחוק רגשי. זה חשוב.

ג' מתרת בעבודתה רגעים שנראים לנו פשוטים אך הם משמעותיים מאוד. "דירת רצתה מואוד שנערוך בחדרה קידוש לכבוד שבת ביום שישי בערב. הרבה פעמים אני קוראת את הקידוש עם הדירים בסלון והיא בקישה ממנה להקריא בחדרה. ערכתי את הקידוש והיא פרצה בভכי עמוק, זה נגעבה כל כך. הרגשתה שבעל לבכות יחד איתה. זה היה מאוד מרגש וחזק, שתיטו בחדר, והרבה דברים התנקזו לנוקה הזול ההקשבה לקידוש. בסיסים ממשרת, עם החזרה לבתי, לעיטום אני חושבת עם עצמי,இוזו זכות ניתנה לי, להווות את החוויות הללו. להיות בסיטואציות מדרימות מבחן הקשר האנושי. המפגש של אדם עם אדם ללא מסכות. זה מפגש עם האדם בצורתו היכתורה".

מה שהשתנה אצלי מאז ההתנדבות בהוספיס, זה שכל התפיסה של חיים ומorte קיבלה אצלי זווית אחרת. קבלת המות כחלק מהחיים. זה מגע ייחד. ברגע שאת מקבלת את המות כחלק מהחיים, את מתחילה להעיר את החיים יותר, לחוות אותם וכן יותר. ההכרה שהחיה שלנו זמניים, זה חזק מאד ומשפיע על ההתנהלות של. בוצאות אני יכולה לשוחח באופן פתוח על כל התהווות, כולל באמת מדהימים. יש תמיינ'ה האחד בשני, יש הדרכות והשיח פתוח.

התמודדות אשר ממלאת את נפש האדם

למשל, דירת מבקשת ממני לראות סרט, או לחזור לה פֵּרִי, ואני חושב בלבבי, אולי זה הурсט האחרון שתראה בה חיים, אולי זה הурсט האחרון,

והכל מקבל משמעות יותרعمוקה וכוכנה יותר מדויקת.

יש גם קשיים – כל פעם שאני מכיר דיר או דירתם שהם צעירים ממוני, זה יותרקשה עבורי. כמו כן, דירים שנמצאים כאן הרבה זמן, מקשרים אליהם בדרך מסוימת, ועתים זה כמו לאבד חבר. יחד עם זאת מפתחים את יכולת הפריד מבחינה רגשית.

אני יכול להגיד שיש בי מקום שמקורו להתנדבות הזה, אני לא רואה איך אני יכול להפסיק או לעזוב ואני לי כל כוונות כאלה. נכון, מצד אחד יש תחושת עומס אבל מצד שני זה מלאות. זה כמו לעשות ספורט שהוא קשה ומאתגר שנותן לך כל כך הרבה.

זו התמודדות רגשית אשר ממלאת את נפש האדם. אני זוכר מקרה של דירתם עם סיור חיים מורכב וקשה. כשהיא הייתה בהוספיס היא הרגישה הרבה כעס ואמרה שהיא כועסת על כלום. יכולתי להבין ולקבול זאת באהבה, היא הרגישה זאת ונעשינו ממש ידידים. בשעות האחרונות לחיה היה ידע שבאותו ל茆ודר".

רפאל סידוף (61), ישראלי, עובד במשרה מלאה בתפקיד ייעץ מחקר וסטטיסטיקה בחברת התעופה MLC, ומתנדב מזה 23 שנים בהוספיס. הוא חי בהולנד 23 שנים ומגורר באמסטאדן. רפאל התחיל את הקשר עם הויספיס עמנואל בעקבות קרובות משפחה אשר חלה והייתה בהוספיס. הוא בא לבקרה וւעוזו למשפחה וכר הכיר את המקום. "זרתني הביתה ואמרתי לאשתי – מצאתי מקום שבו אני רוצה להתנדב. ראיתי את הוצאות, את כל המתנדבים, את האווירה והיחס והרגשת מעין קדושה. עם הזמן אני מבין שהזאת אף מקום מדהים יותר. אני מרגש שהזאת מלאות, מחדד את משמעות החיים, הנינה והשפעה החביבית. זה משפיע על המחשבות שלי ומשנה את החופשיות של".

"אנשים נמצאים בהוספיס בשלב האחרון של חייהם אתה מקבל פרספקטיבאה אחרת לחיה. אני אוהב את החיים של" יותר וגם את החיים של הדירות – כל דקה שלהם בחיים".

דירים ואורחים בארוחה. "בהוספיס חשוב לדעת לשחרר"

הדלקת נרות יחד – יש לה זיהוי משמעות.

הצאות מאד עוזר. תמיד יש לבדוק צוות ותחושה טובה, זה מה שיוצר את האווירה הנעימה ותחושת היחיד. תמיד אפשר לשתף ולדבר על הדברים. הכל צורם מעצמנו, לא צריך להסתמך. איך שאני נכנסת מיד מתחילה העבודה והכל צורם. יש במקומות אנרגיה טובה, קבלת פנים חמה לכל אחד, וכשאת יצאת ממש בתום המשמרת את מרגישה טוב וממשיכה הלאה. יודעת שהנתינה אינה תליה בדבר".

תודה למיכל דורון על שהיא כה רגישה אליו במהלך הביקור ועל ההנהה בכתיבת המשותפת. לששה, לצוות ולמתנדבים הישראלים אשר חלקו עימיו את מחשבותיהם והתנסותם.

הוספיס עמנואל מփש תמיד מתנדבים חדשים לתפקידים שונים. לפתרים נוספים או לשאלות אפשר לדבר עם מיכל דורון 06-44193260 או לפנות להוספיס ישירות:

www.joodshospiceimmanuel.nl
020-4420676
info@joodshospiceimmanuel.nl

דירתה בהוספיס ובני משפחה

נתינה שאינה תליה בדבר

אסתר צפרני היא ישראלית אשר הגיעה להולנד בשנת 1983 מתוך אהבה וזוגיות. כבר שנים רבות היא מתנדבת במסגרות טיפוליות שונות, וזהה כSSH שניהם בהוספיס עמנואל. "זה מגיע מבפנים", היא אומרת. "זה מגיע מתיוך ידעה שאוי רוצה להיות במקום נתינה. נתינה שאינה תליה בדבר, זה המעניין. תמיד בינו המשפחה והדים מודים לי מelowן עובדים יחד צוות. יש את הכרת התודה, אך המעניין המרכזי היו הנתינה עצמה שנוננתה לתחושה טובה.

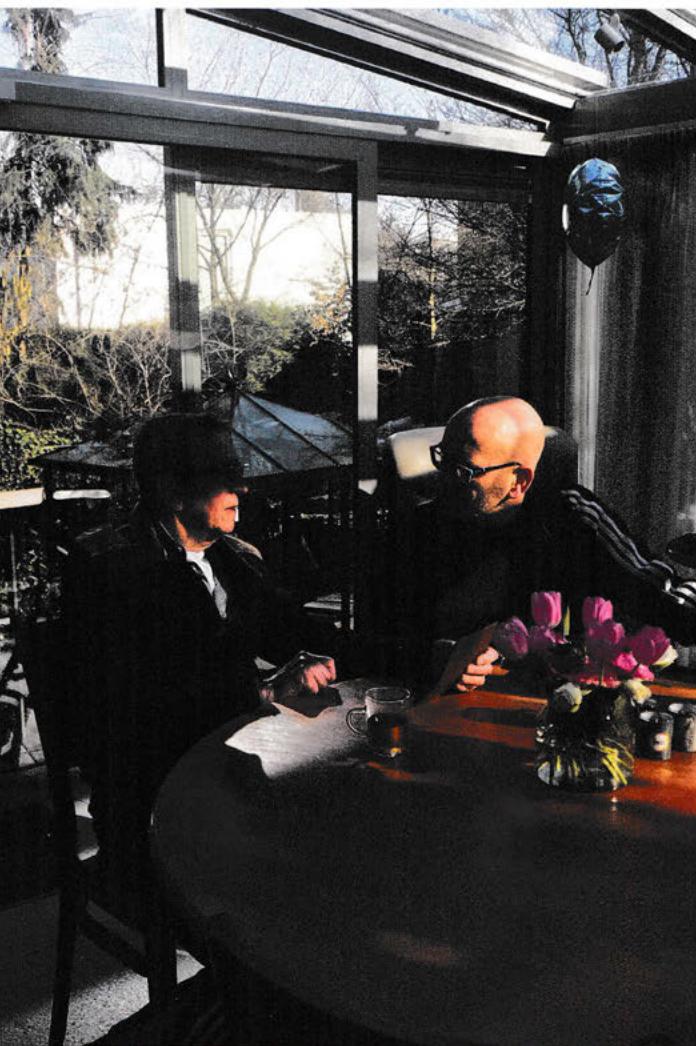
ל, גם כيهודיה, קל לעבוד שם, זה מרגיש לי בבית. כשהגעתי להוספיס לראשונה, הרגשתי כאילו אני מכירה את המקום שניים רבעות, זה הרגש לי מוקר, כל האווירה והאנשים, הקבלה של כל הדותות, התמיכת האנושית, החיבורים ביןינו וכל האנרגיה. זו הרגשה של משפחה".

"ויצרים קשר עם אנשים. אני יודעת שהאנשים שמניגעים הם סופניים, בשלב האחרון בחייהם. אני עובדת וכשאני מסיימת את עבודתי והולכת, יש את הידיעה שאולי בשמירה הבאה של הדיר או הדירת כבר לא יהיה. מחשבות אלה נמצאות, אך מה שעוזר לו זו הידיעה והבנה שאני נמצאת כאן ועכשי. אני לא לוחחת איתי כלום. זה נשאר בהוספיס".

אני לומדת להעיר את הדירים ואת המשפחות שלהם. זה קשה אחד בשני. הידעה שהחחים שברירים, מחזקת את התחושה שחייב להיות כל יום בימנו. כאן ועכשי".

"שחברים שואלים אותי איך אני יכולה לעבוד בעבודה זו, אני משיבה שזה לא קשה, מכיוון שהזה מגיע מתיוך לבי. אני רוצה לעשות זאת".

אי רוע מיוחד שהוא זכרת התפלויות. "תמיד יש אנשים שרצו להשתתף בתפלות, בין אם הם יהודים או לא, זה חבר. התפילה,

דירים בהוספיס. "יודעת שאולי במשמרת הבאה הדיר כבר לא יהיה שם"

